

København d. 19. august 2016

Til

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Departementet

Frederiksholms Kanal 21,

1220 København K

Fremsendt som e-post til AUDGRUND@uvm.dk

med følgende angivelse i emnefeltet: **"Sags nr. 16/08378"**

Høringssvar vedrørende:

Høring over forslag om lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Styrkelse af kvaliteten på de frie grundskoler m.v.)

I høringsbrev af 27. juni 2016 anmoder Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ved Departementet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående.

Danmarks Privatskoleforening takker for muligheden for at give vores synspunkter til kende.

Foreningen har ingen bemærkninger til forslaget vedr. den lovtekniske ændring som følge af folkeskolens forenklede Fælles mål og befordringstilskud til introduktionskurser i 8. klasse.

Foreningen har følgende bemærkninger til lovforslaget, der udmønter aftalen af 18. marts 2016 "Styrkelse af kvaliteten af de frie grundskoler m.v." og lovforslaget, der udmønter delaftale af 10. maj 2016 vedr. anti-radikalisering:

Generelle bemærkninger

Danmarks Privatskoleforening hæfter sig ved den grundlæggende opbakning til den frie skoletradition som en central mulighed i det danske uddannelsessystem i de indledende lovbemærkninger.

Danmarks Privatskoleforening har selv været med til at give forslag til nogle af ændringerne. Det er foreningens opfattelse, at justeringer af tilsynsordningen i nogen grad kan være til gavn for sektoren. Det er væsentligt, at tilsynet foregår korrekt og at uvildigheden sikres. Fokus på demokratisk dannelse er altid en væsentlig målsætning.

En stor del af lovforslagets indhold er, erkendt, med det formål at skabe et øget fokus på bestemte frie grundskoler. Men i overensstemmelse med den moderne retsstats principper er Lov om frie grundskoler indrettet således, at den gælder for alle, og den bygger på de tre grundpiller: Forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden. Danmarks Privatskoleforening oplever på baggrund af lovforslaget, at skolefriheden er sat stærkt under pres i forsøget på at løse udfordringerne ved regulering.

Enhver fri grundskole bør fortsat have frihed til at løse sine opgaver, som det er bedst for netop *den* skole, så længe det sker uden at bryde statens og samfundets tillid. Stærk regulering og kontrol medfører ensretning.

Vi beder politikere og Ministeriet om at tage budskabet om at videreføre frihedstraditionerne med ind i det videre lov- og implementeringsarbejde.

Demokratisk dannelse (§ 1, stk. 2, 2. pkt.)

For mange frie grundskoler ligger "frihed og folkestyre" som en implicit del af skolens værdier og hverdag.

Demokrati er bl.a. en politisk styreform, baseret på åbenhed over for forskellige politiske ideologier og religiøse trosretninger. Værdier som menneskerettigheder, tolerance, lighed for loven m.v. er etiske værdier, som det i et demokrati er vigtigt at forsvare og stå fast på. I en demokratisk dannelsesproces har den enkelte frihed til at vælge - i modsætning til en tilpasningsproces, der påtvinges udefra. Målet er naturligvis ikke hvad som helst, men målet kan ikke nås gennem tvang. Målet er at bevare og udvikle et demokratisk samfund gennem aktivt medborgerskab.

Danmarks Privatskoleforening finder det ikke problematisk, at skolerne skal have sigte mod at danne til demokratisk medborgerskab i et samfund som det danske i deres undervisning og øvrige virke. Foreningen mener til gengæld, at flere af de pejlemærker, man vil bruge til at holde øje med, om skolerne gør det, er problematiske. Her henvises specifikt til bemærkninger om lovforslaget side 19.

Man må ikke i sin iver for at finde konkrete vurderingskriterier for tilsynet de facto sætte andre dele af lovgivningen ud af kraft. I lovbemærkningerne nævnes bl.a. skolernes optagelse af elever som pejlemærke. Frie Grundskoler afgør inden for rammerne af lovgivningen, hvilke elever de vil have på skolen. Retten skal først og fremmest sikre, at skolerne optager elever og indleder samarbejde med forældre, der kan stå inde for de værdier, holdninger, traditioner og pædagogiske tankegange, som skolen står for.

Herfra skal udtrykkes en stærk bekymring for, at tingene sættes på en formel. Der er mange veje til det samme mål. Det må ikke blive et rigidt system, der er med til at ensrette skolerne.

Tilsyn med donationer (§ 9, stk. 1)

Indhentning og viderebringelse af informationer om donationer bør være en revisionsopgave. Det bemærkes, at den tilsynsførendes opgave i forhold til donationer ikke indeholder vurderinger i forhold til de fremskaffede informationer. Det har en certificeret tilsynsførende jf. optagelseskriterier og uddannelse ikke kvalifikationer til. Det har skolens revisor langt større forudsætninger og kompetencer til. Opgaven vil naturligt kunne placeres hos skolens revisor.

Karensperiode/habilitet/overgangsperiode (§ 9b, stk. 2, nr. 6)

Tilsynsførende, der ved lovens ikrafttræden ikke lever op til habilitetskravet, skal afgå som tilsynsførende. For at give skolerne praktisk mulighed for at finde en ny certificeret tilsynsførende og reelt lade forældre-kredsen vælge tilsynsførende anbefaler Danmarks Privatskoleforening en overgangsperiode.

I forhold til alle ændringer i loven, der kan medfører, at en skole må skifte tilsynsførende, anbefales det, at skolerne får til udgangen af året 2017 til at vælge en ny tilsynsførende.

Den tilsynsførendes kvalifikationer (§ 9c, stk. 4)

Certificeringsuddannelsen udvides med et modul. Vi anerkender behovet for udvidelse af emnet i uddannelsen på baggrund af lovændringerne. Der lægges med forslaget op til, at der skal være mulighed for merit. Der er reelt få, der vil kunne argumentere for at have erhvervet sig passende kvalifikationer i "frihed og folkestyre". Erfaringen fra det nuværende optagelsessystem og certificeringsuddannelsen viser, at meritmuligheden er med til at gøre systemet og strukturen tung. Vi anbefaler, at muligheden for merit for de

enkelte moduler i certificeringsuddannelsen fjernes helt med det bærende argument, at vi ønsker så dygtige tilsynsførende som muligt, som har deltaget i hele uddannelsen.

Vi anbefaler, at man ophæver modulopdelingen i uddannelsen, således at der gives mulighed for kursisterne til at fordybe sig til de enkelte krav i tilsynet ud fra både et lovgivnings, indholdsmæssigt og metodisk perspektiv. En pædagogisk/didaktisk tilgang til undervisningen, der relaterer bedre til den praksis, som de tilsynsførende skal udføre. Vi anbefaler samtidig, at der ikke slækkes til kravene i indholdet på uddannelsen. Argumentet for nuværende modulopdeling hænger sammen med den nuværende mulighed for merit som vi, jf. ovenstående, foreslår sløjfet.

Elektronisk tilsynserklæring (§9d, stk. 5(6))

Vi anerkender et behov for en vis ensretning af tilsynserklæringer, først og fremmest fordi det skal sikre, at der bliver givet de informationer og vurderinger, som er lovgivningsmæssigt fastsat. Vi anbefaler, at en tilsynserklæring, der udformes som et afkrydsningsskema suppleres med muligheden for at give bemærkninger, særligt hvor erklæringen er af negativ karakter. Der bør være mulighed for at give oplysninger om, hvilke tiltag der foreløbigt er iværksat.

Danmarks Privatskoleforening finder det kritisabelt, at udgifterne til det IT-baserede register over tilsynsførende og digital understøttelse af tilsynserklæringen skal fradrages af den økonomiske ramme for sektoren. Det er ikke rimeligt, at skolerne skal betale for Ministeriets værktøjer til at føre tilsynet.

Ekstern observatør (§ 9g, stk. 2)

Som led i skærpet tilsyn vil en ekstern observatør deltage på bl.a. skolens bestyrelsesmøder. Vi beder i forbindelse med lovforslaget om fokus på, at der ved bl.a. bestyrelsesmøder behandles emner af en karakter, der normalt vil være omgivet med tavshedspligt. Det være sig sager, der omhandler skolens organisation og strategiske planer, men også personsager. Når observatøren rapporterer tilbage til Styrelsen, vil enhver, jf. Forvaltningsloven, kunne få aktindsigt, f.eks. journalister. Der bør være retningslinjer for hvilke emner, eller i hvilken form, observatøren meddeler sine observationer.

Vi har stor anerkendelse af forslaget om, at observatøren skal have kendskab til frie grundskoler, at der er et uddannelseskraft samt, at der gives mulighed for partshøring.

Dansk i skrift og tale (§ 5, stk. 7)

Observatøren skal bl.a. undersøge, om bestyrelsesmedlemmer kan dansk i skrift og tale. Vi skal her gøre opmærksom på, at der bør tages højde for de tyske mindretalsskoler samt skoler med dispensation til at undervise på et andet sprog end dansk – de internationale skoler.

Samtaler med skolens elever

Privatskoleforeningen skal her meddele stærk bekymring for tilsynets mulighed for samtale med elever uden forældres samtykke eller bisidder. Vi henleder opmærksomheden på, at det kun i yderst sjældne tilfælde er muligt at føre samtaler med børn uden bisidder. Det er barnets ret. Der er undtagelser, fx i Lov om Social service. Ligeledes, at det normalt ikke er muligt uden minimum orientering af forældre. Vi mener, det er juridisk problematisk, og desuden uetisk, at give et barn ansvar for at udtale sig i en sag, der kan have så stor betydning for dets skole. Et barn skal ikke sidde tilbage med følelsen af, at det havde (med)ansvar for de konsekvenser et tilsyn kan få.

Indhentning af informationer fra andre myndigheder

Vi finder, at der er stor forskel på, om de informationer, der deles mellem Styrelsen og andre myndigheder i forbindelse med et tilsyn omhandler skoleniveauet eller individniveau. Der må skulle særdeles gode argumenter til at indhente private eller personfølsomme oplysninger på enkeltindivider, herunder, at man absolut ikke kan konstatere skolens manglende opfyldelse af frihed og folkestyrekravet på andre måder. Vi skal henlede opmærksomheden på Forvaltningsloven § 32: Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.

Indhentning af oplysninger skal være relevant og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til angivne formål. Indsamling af oplysninger må kun ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål.

Vi gør ligeledes opmærksom på krav om samtykke ved udlevering af private, personfølsomme oplysninger (Persondataloven).

Henvendelser fra pressen, forældre og andre

I Ministeriets overvejelser vedr. det skærpede tilsyn med frihed og folkestyre, side 10, fremgår det, at styrelsen fremover gennemfører to uanmeldte besøg på skoler, hvor Styrelsen indleder *en almindelig tilsynssag* på frihed og folkestyrekravet på baggrund af henvendelser fra bl.a. forældre og presse.

Det er generelt en betænkelig praksis, at det er skolen, den anklagede, der skal bevise sin uskyld. I forhold til skolens retssikkerhed, er det væsentligt, at skolen altid har mulighed for at give en redegørelse i en sag, før Styrelsen beslutter at åbne en tilsynssag. Der bør minimum være en dialog med skolen, så en henvendelse eller en historie i pressen ikke står *alene* som argument for åbning af en tilsynssag, da det kan få store konsekvenser for skolen. Her skal vi igen gøre opmærksom på skolernes sårbarhed og hensynet, der bør tages, når styrelsen åbner sager, set i forhold til udenforståendes ret til aktindsigt.

Danmarks Privatskoleforening står til rådighed for uddybning af ovenstående.

Vi ser frem til kommende møder og dialog om implementeringen af lovforslaget.

p.v.a.

Danmarks Privatskoleforening,
Karsten Suhr, formand

Danmarks Privatskoleforening
Ny Kongensgade 15,3
1472 København K
www.privatskoleforeningen.dk